

РЕШЕНИЕ

№ 2319

гр. София, 23.08.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-В СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и втори юни през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Анелия Маркова

Членове: Пепа Маринова-Тонева
Ирина Стоева

при участието на секретаря Юлиана Ив. Шулева
като разгледа докладваното от Пепа Маринова-Тонева Въззивно гражданско дело № 20211100511313 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 258 – 273 ГПК.

С решение № 20077503 от 25.03.2021 г. по гр.д. № 11642/2019 г. Софийски районен съд, 47 състав признал за установено по предявените обективно и субективно съединени иски с правно основание чл. 124, ал. 1 вр. чл. 422 ГПК, че ответниците „А. – ГД“ ЕООД, ЕИК *****, СВ. Н. Д., ЕГН *****, Н.Г. Д., ЕГН *****, и Н. Г. Д., ЕГН *****, дължат солидарно на ищеца М. СТ. М., ЕГН *****, сумата 7 000 евро по запис на заповед, издаден на 27.03.2015 г. от „А. – ГД“ ЕООД и предявен за плащане на 27.09.2015 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението по чл. 417 ГПК – 13.09.2018 г., до окончателното плащане, както и дължат солидарно сумата 7 000 евро по запис на заповед, издаден на 08.04.2015 г. от „А. – ГД“ ЕООД и предявен за плащане на 08.10.2015 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението по чл. 417 ГПК – 02.10.2018 г., до окончателното плащане. На основание чл. 78, ал. 1 ГПК ответниците са осъдени да заплатят на ищеца сумата 5 175.28 лв. – разноски в исковото и заповедното производство.

Срещу решението е подадена въззивна жалба от ответниците „А. – ГД“

ЕООД и Н.Г. Д., към която по реда на чл. 265, ал. 1 ГПК са се присъединили ответниците СВ. Н. Д. и Н. Г. Д.. Решението се обжалва изцяло с оплаквания за недопустимост, евентуално – за неправилност. Решението било недопустимо като постановено от родово некомпетентен съд предвид съединяването по реда на чл. 213 ГПК за съвместно разглеждане и решаване на гр.д. № 11645/2019 г. на СРС, 47 състав и материалния интерес по двете дела от 14 000 евро, т.е. над 25 000 лв. Ищецът не бил надлежна страна, защото не установявал наличието на каузално правоотношение, а основавал исковата си претенция единствено на издадени записи на заповед. С изложените в отговора на исковата молба твърдения и многобройни писмени доказателства се установило, че единствените суми, получени от Г. Д. в лично качество били 50 000 евро и 125 000 евро, дадени от Н.П. с посредничеството на ищеца, които не върнал навреме и през март 2015 г. дал обезпечение за неиздължените 78 500 евро с подписване на 11 бр. запис на заповед (3 за по 7 500 евро и 9 – за 7 000 евро). Ищецът не твърдял и не доказал с никакви доказателства да е давал заем на „А.-ГД“ ЕООД, в отговорите си по чл. 176 ГПК лъжел, че не е получавал суми от Г. Д. за плащане по договор за заем на св. Н.П. и тази лъжа се опровергавала както от показанията на св. П., така и от писмените доказателства по делото, вкл. разпечатките от имейл кореспонденция между Д., П. и ищеца и материалите по пр.пр. № 17206/2019 г. по описа на СГП. Процесните записи на заповед били с недостоверна дата и били подписани и предявени на една и съща дата в началото на м. март 2015 г. заедно с останалите 9 запис на заповед, и служели за обезпечение на невърнатия към този момент заем на лицето П.. Ищецът в качеството си на посредник по този заем и личен поръчител пред П. обезпечил връщането на неиздължените суми към м. март 2015 г. с издадени в негова полза записи на заповед, а през 2018 г. след смъртта на Г. Д. се възползвал от ценните книги без правно основание. При тези твърдения въззивниците поддържат, че ищецът не бил активно процесуалноправно легитимиран и се иска „отхвърляне на иска като недопустим“. Твърди се и недопустимост поради липса на добросъвестност – чл. 3 ГПК. Ищецът чрез абстрактно поето задължение се домогвал да се обогати неоснователно, без да е давал никога пари или извършвал други услуги на ответниците, освен да им съдейства за получаване на заем, за която услуга получил 3 % от лихвата. Евентуално се поддържа, че решението е неправилно като постановено при

неправилно приложение на материалния закон, съществено нарушение на съдопроизводствените правила и необосновано. Решаващият мотив за уважаване на исковете бил, че по делото не е доказано съществуването на преюдициално правоотношение и вземане, което е обезпечено „с процесните менителници“. Ответниците въвели възражения за наличието на конкретно каузално правоотношение, по което заемодател бил трето лице – Н.П., ищецът бил посредник, а длъжник физическото лице Г. Д., по което в заем били предоставени 175 000 евро, със съдействието и чрез ищеца М.М.. Последният като приятел на двамата се явявал посредник, поръчител и гарант, като според св. П. той дал парите на него и си ги искал от него, но и тримата участници знаели, че парите са на П., предназначени са за Д. и последният ги връща на П. с посредничеството на М., или директно - след първите десет плащания, като за всяка погасителна вноска тримата поддържали електронна кореспонденция. Каузалното правоотношение, въпреки че не било уговорено в писмена форма, се установявало от събраните писмени и гласни доказателства. Ищецът не навел твърдения и не представил доказателства за наличие на свое „лично“ каузално правоотношение във връзка с „процесните менителници“, нито твърдения, че те обезпечават негово лично вземане. Поради невръщане на сумата от Г. Д. в едногодишен срок, по настояване и предварително подготвени от ищеца бланкови записи на заповед, през м. март 2015 г. били подписани общо 11 бр. записи на заповед за обезпечаване на остатъка от заема в размер на 78 500 евро. Дадените от П. общо 175 000 евро били предназначени за Г. Д., достигнали до него и последният ги върнал на П. лично и със съдействието на ищеца. Ищецът завел общо 11 дела, по които претендирал сумите по записите на заповед, които дела доказвали, че процесните менителници са част от цялото каузално правоотношение, посочено от ответниците. Освен тези дела, имало още три, основани на фактури за доставка. Ищецът не излагал дори твърдения, че процесните записи на заповед са за обезпечение на други търговски отношения между него и дружеството на Г. Д., но наличието на отделни дела за търговските отношения изключвало напълно тази „версия“. С отговорите по въпроси 1 и 5 по реда на чл. 176 ГПК ищецът признавал, че не е предоставял заем на „А.-ГД“ ЕООД и че няма сключен писмен договор с това дружество във връзка с процесния запис на заповед. Отговорите на ищеца на въпрос 2, 3 и 4 влизали в противоречие с писмените му изявления в качеството му на свидетел по

прокурорската преписка, с показанията на св. П. и приетата електронна кореспонденция. С отговорите на тези въпроси ищецът се домогвал да укрие действителното каузално правоотношение и неговата посредническа и гаранционна роля. Затова на основание чл. 176, ал. 3 ГПК следвало да се приемат за доказани обстоятелствата, за които ищецът дал уклончив отговор по въпроси 2 и 3 – твърдял, че не знае за сключен договор за заем между П. и Г. Д., а в същото време лобира пред П. да даде на Г. Д. заемни средства в размер на 175 000 евро, получава от първия траншове и ги предава на Д., както и суми обратно от Г. Д. на П.. Отговорът на въпрос 1, че ищецът не е предоставял заем на „А.-ГД“ ЕООД и че няма сключен писмен договор с това дружество във връзка с процесния запис на заповед съставлявало признание по смисъла на чл. 175 ГПК за липса на каузална сделка, която „процесната менителница“ обезпечава. Ответниците били доказали съществуващото преюдициално правоотношение и вземане, което е обезпечено с процесните менителници и това преюдициално правоотношение било „погасено чрез плащане“. Наведените от ответниците доводи и възражения не били „опровергани“ от районния съд и даже не били коментирани. Излагат се доводи за допуснато от районния съд съществено процесуално нарушение, като не допуснал исканите гласни доказателствени средства за установяване на твърдяното предявяване на записите на заповед на една и съща дата, относно които въззивният съд се е произнесъл с определението си по чл. 267 ГПК и не следва повторно да ги обсъжда. Неправилен бил изводът на СРС, че ищецът е доказал вземането си – ищецът не доказал никакво вземане и основание да му бъдат плащани процесните суми, не доказал никакви други каузални правоотношения с ответниците. Молят съда да отмени първоинстанционното решение и вместо това постанови друго, с което да отхвърли предявените искове. Претендират разноски за двете инстанции, като за тези във въззивното производство представят списък по чл. 80 ГПК.

Въззиваемата страна М. СТ. М. с отговор по реда на чл. 263, ал. 1 ГПК оспорва жалбата и моли съда да потвърди решението като правилно. Претендира разноски за въззивното производство съгласно списък по чл. 80 ГПК.

Въззивната жалба е процесуално допустима като подадена в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК, от надлежни страни и срещу подлежащ на обжалване съдебен акт.

За да се произнесе по основателността на жалбата, Софийски градски съд като въззивна инстанция обсъди събраните по делото доказателства по реда на чл. 12 и чл. 235, ал. 2 и 3 ГПК, във връзка с изтъкнатите доводи, при което намира за установено следното:

След съединяване от СРС по реда на чл. 213 ГПК с определение от 06.08.2019 г. за общо разглеждане и решаване на гр.д. № 11642/2019 г. на СРС, 47 състав и гр.д. № 11645/2019 г. на СРС, 49 състав, съдът е сезиран с обективно кумулативно и субективно пасивно съединени положителни установителни искове с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК вр. чл. 535 ТЗ:

за сумата 7 000 евро, дължима солидарно от ответниците по запис на заповед от 27.03.2015 г., с издател „А.-ГД“ ЕООД и поемател М.М., авалиран от ответниците – физически лица, и

за сумата 7 000 евро, дължима солидарно от ответниците по запис на заповед от 08.04.2015 г., с издател „А.-ГД“ ЕООД и поемател М.М., авалиран от ответниците – физически лица.

Ищецът твърди, че на 27.03.2015 г. ответникът „А.-ГД“ ЕООД издал в негова полза запис на заповед, с който се задължил да му плати на предявяване сумата 7 000 евро. Записът на заповед бил авалиран от ответниците СВ. Н. Д., Н.Г. Д. и Н. Г. Д.. Ефектът бил предявен за плащане на издателя чрез тогавашния му управител Г. Д. на 27.09.2015 г., но не последвало плащане, поради което ищецът се снабдил със заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 417 ГПК по гр.д. № 60476/2018 г на СРС, 47 състав;

На 08.04.2015 г. ответникът „А.-ГД“ ЕООД издал в полза на ищеца запис на заповед, с който се задължил да му плати на предявяване сумата 7 000 евро. Записът на заповед бил авалиран от ответниците СВ. Н. Д., Н.Г. Д. и Н. Г. Д.. Ефектът бил предявен за плащане на издателя чрез тогавашния му управител Г. Д. на 08.10.2015 г., но не последвало плащане, поради което ищецът се снабдил със заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 417 ГПК по гр.д. № 60097/2018 г на СРС, 47 състав.

С отговорите на двете искиви молби, депозирани в срока по чл. 131 ГПК, ответниците са оспорили исковете с идентични възражения. Не оспорват, че записите на заповед са подписани от сочените за автори лица, но

твърдят, че менителничните ефекти били издадени на една дата и не били предявени на издателя на посочената в тях дата. Въвели са в процеса каузално правоотношение, в обезпечение на което твърдят да били издадени 12 бр. записи на заповед, вкл. процесните - договор за заем от 2011 г., сключен между Н.Л. П., като заеодател, и „А.-ГД“ ЕООД, чрез Г. Д., като заемополучател, за сумата 200 000 евро, а ищецът М.М. бил гарант по договора за заем и каузалното правоотношение било между трите страни. Между П. и М. имало уговорка ищецът да получава 3 % от лихвата по договора за заем, която била в размер на 20 %. Тъй като в един момент спрели плащанията, ищецът изготвил и съставил договор за заем и запис на заповед за всеки със сума по 7 000 евро, за да обезпечи и гарантира заплащането на заема от страна на Д. към П.. Твърдят, че подписали записите на заповед съгласно указанията на Г. Д. във връзка с получения заем в размер на 200 000 евро. При частични погасявания по договора за заем Н.П. изпращал потвърдителни имейли за сумите, които е получил, до Г. Д. и до М.М.. Задълженията по договора за заем били изцяло погасени през 2017 г. и на Г. Д. били върнати документите за заема, но след смъртта му не били открити в неговия архив. Задължението по ценната книга било към Н.П., а ищецът бил гарант по това задължение и се обезпечил с цел да не се наложи да изплаща задълженията на ответното дружество. Искали са от съда да отхвърли исковете.

Съгласно чл. 269 ГПК, въззивният съд проверява правилността на първоинстанционното решение само в рамките на релевираните оплаквания, а служебно следва да ограничи проверката си само за валидност, допустимост на решението в обжалваната част и спазване на императивните норми на материалния закон (т. 1 на Тълкувателно решение № 1/09.12.2013 г. по тълк.д. № 1/2013 г., ОСГТК на ВКС).

Атакуваното решение е валидно и допустимо. Възраженията на длъжниците срещу издадените заповеди за изпълнение на парично задължение са постъпили в срока по чл. 414, ал. 2 вр. чл. 418, ал. 5 ГПК, а установителните искове са предявени в срока по чл. 415 ГПК и са допустими.

Доводите в жалбата за недопустимост на атакуваното решение са неоснователни.

Не е налице поддържаната в жалбата родова неподсъдност на спора на

районния съд. Според чл. 103 ГПК, на районния съд са подсъдни всички граждански дела, с изключение на тези, които са подсъдни на окръжния съд като първа инстанция, а съгласно чл. 104, т. 4 ГПК, исковете по граждански и търговски дела с цена на иска над 25 000 лв., с изключение на исковете за издръжка, за трудови спорове и за вземания по актове за начет, са подсъдни на окръжния съд като първа инстанция. В случая всеки от обективно и субективно съединените искове е с цена под 25 000 лв., поради което спорът е родово подсъден на районния съд като първа инстанция.

Несъстоятелни са и твърденията за липса на активна процесуалноправна легитимация на ищеца и недопустимост на предявените искове. Процесуалната легитимация и на двете страни следва не от никакви обективни факти, които трябва да се издирят и докажат, а единствено от правното твърдение на ищеца относно спорното право, както същото е индивидуализирано от основанието и петитума на исковата молба. Без значение е какво е действителното правно положение, което в деня на предявяване на иска е неизвестно и едва съдебното решение ще каже дали то съвпада с правното твърдение на ищеца. Процесуалната легитимация обуславя допустимостта на иска, а материалноправната - неговата основателност. Още по-малко основание за недопустимост на исковете и съответно – на съдебното решение, може да бъде твърдяна от ответниците недобросъвестност на ищеца по смисъла на чл. 3 ГПК.

Като краен резултат въззивният съд намира решението за правилно по следните съображения:

От фактическа страна: Видно от приетия по делото и намиращ се в оригинал в приложеното гр.д. № 60476/2018 г на СРС, 47 състав документ, озаглавен „запис на заповед“, с дата на издаване 27.03.2015 г., с него „А. ГД“ ЕООД, чрез законния си представител Г. К. Д., неотменимо и безусловно се задължил да заплати на поемателя М. СТ. М. на предявяване на записа на заповед сумата 7 000 евро. Записът е авалиран при условията, при които е поето задължението, от Г. К. Д., СВ. Н. Д., Н.Г. Д. и Н. Г. Д.. В съдържанието на документа се съдържа текст „запис на заповед“, като е посочено и място на плащане. Записът на заповед е предявен за плащане на издателя чрез законния му представител и авалист Г. К. Д. на 27.09.2015 г.

Видно от приетия по делото и намиращ се в оригинал в приложеното гр.д. № 64097/2018 г на СРС, 47 състав документ, озаглавен „запис на заповед“, с дата на издаване 08.04.2015 г., с него „А. ГД“ ЕООД, чрез законния си представител Г. К. Д., неотменимо и безусловно се задължил да заплати на поемателя М. СТ. М. на предявяване на записа на заповед сумата 7 000 евро. Записът е авалиран при условията, при които е поето задължението, от Г. К. Д., СВ. Н. Д., Н.Г. Д. и Н. Г. Д.. В съдържанието на документа се съдържа текст „запис на заповед“, като е посочено и място на плащане. Записът на заповед е предявен за плащане на издателя чрез законния му представител и авалист Г. К. Д. на 08.10.2015 г.

Приети по делото са още 9 записа на заповед със същите издател, поемател и авалисти, както следва: запис на заповед от 09.03.2015 г. за сумата 7 000 евро; запис на заповед от 12.03.2015 г. за сумата 7 000 евро; запис на заповед от 19.03.2015 г. за сумата 7 000 евро; запис на заповед от 23.03.2015 г. за сумата 7 000 евро; запис на заповед от 03.04.2015 г. за сумата 7 500 евро; запис на заповед от 15.04.2015 г. за сумата 7 000 евро; запис на заповед от 21.04.2015 г. за сумата 7 000 евро; запис на заповед от 27.04.2015 г. за сумата 7 500 евро; запис на заповед от 30.04.2015 г. за сумата 7 500 евро., или общо на стойност заедно с процесните за сумата 78 500 евро.

Приет по делото е договор за ипотечен кредит от 07.08.2015 г., по силата на който „Банка ДСК“ ЕАД, като кредитор, се задължила да предостави на Г. К. Д., като кредитополучател, сумата от 62 280 лв. за финансиране на текущи потребности, срещу насрещното му задължение да върне сумата, заедно с договорната лихва, за срок от 190 месеца.

Приет по делото е и договор за ипотечен кредит от 16.11.2015 г., по силата на който „Банка ДСК“ ЕАД, като кредитор, се задължила да предостави на Н.Г. Д., като кредитополучател, сумата от 91 580 лв. за финансиране на текущи потребности, срещу задължението да върне заетата сума, заедно с уговорената възнаградителна лихва в срок от 360 месеца. Съдлъжник по договора е Г. К. Д..

С нотариален акт за продажба на право на строеж за недвижим имот № 20, том VI, рег. № 15815, дело № 848/2017 г. на нотариус с рег. № 065 на НК от 20.12.2017 г. Н.Г. Д. продала на Н.Л. П. правото на строеж за изграждането на гараж № 6-В в подробно описания в нотариалния акт поземлен имот, за

сумата от 5 195 лв.

С отговорите на исковата молба е представена на хартиен носител електронна кореспонденция между Г. Д., Н.П. и М.М., чието съдържание е удостоверено с констативни протоколи на нотариус с рег. № 621 на НК. Част от тях изхождат от електронен адрес на Н.П. и с тях се потвърждава получаване на суми от Г. Д. относно негово задължение от м. 12.2011 г. Като прикачен файл към едно от електронните писма е приложен протокол от проведена среща на 12.06.2013 г., съдържащ бележки относно водените разговори. Съгласно електронно писмо от П. до Г. Д. от 23.04.2017 г., по задължение към П. от 2016 г. дължимият остатък е 56 480 евро.

Към едно от електронните писма е прикачен файл, който съдържа проект на договор за паричен заем срещу обезпечение недвижим имот от 25.04.2017 г. между Н.Л. П., като заемотател, и „А.-ГД“ ЕООД, като заемател, по силата на който заемотателят се задължава да предостави на заемателя сумата от 101 148 евро, срещу насрещното задължение да я върне в определен срок. Уговорената сума се предоставя на заемателя на отделни вноски, първата от която е платима при подписването му. Заемателят се е задължил да построи и прехвърли на заемотателя или на посочено от него лице с нотариален акт описаните в договора апартамент № 7-5 А и гараж № 6-В. Ответниците твърдят, че съгласие не е било постигнато и този договор за заем не е бил сключен.

Съгласно предоставената от НАП информация (л. 156 – 170 от делото на СРС) ищецът е подал годишни данъчни декларации по чл. 50 ЗДДФЛ за данъчни 2015 г., 2016 г. и 2017 г., в които няма данни за предоставени заеми на „А.-ГД“ ЕООД и няма декларирані приходи във валута.

Прието по делото е и постановление за отказ да се образува наказателно производство от 28.10.2019 г. на СГП по пр. пр. № 17206/2019 г. по жалба на Надя Д. и Н.Д. срещу М.М. и Н.П.. В мотивите на постановлението е посочено, че според обясненията на М. и П., през 2011 г. последният е предоставил на М. в заем парична сума, която му била необходима, за да финансира бизнес проект, предложен и реализиран от Г. К. Д.. М.М. от своя страна предоставил тази сума на Г. Д. с цел инвестиране в изграждането на жилищна сграда. Впоследствие последният не възстановил изцяло

предоставените му пари, поради което М. предявил финансовите си претенции по съдебен ред.

Съгласно приетото сведение от 13.03.2019 г., дадено от Н.П. по горната прокурорска преписка (л. 140 - 141), в края на октомври и през ноември 2011 г. М.М. на два пъти му отправял предложение за финансова помощ към Г. Д., но П. отказал. В края на ноември 2011 г. М. поискал от него финансова помощ, и тъй като били близки приятели не можал да му откаже. Дни след това му занесъл 50 000 евро, като уговорката била да му ги върне в срок до 1 година, а в продължение на две седмици дал други 125 000 евро на М., със същия срок за връщане. П. нямал никакъв общ бизнес или партньорство с Д. и М. и нямал финансови претенции към тях и към наследниците на Д.. Не знаел за какво са употребени тези пари от М..

Според даденото от М. на 05.04.2019 г. сведение по преписката (л. 142 – 144), през 2011 г. имал идея да закупи апартамент за дъщеря си, като продаде собствения си апартамент в „Лозенец“ и купи два по-малки в същия район. Г. Д. предлагал възможности в кв. „Лозенец“ или кв. „Изток“. По същото време П. имал интерес към включване в строителния бизнес и споделил с М., че също се интересува от закупуване на апартамент в кв. „Изток“. По настояване на Д. М. попитал П. дали се интересува да инвестира „на зелено“ за закупуване на жилище. Първоначално П. се двоумял, но впоследствие решил да се включи и през декември осигурил 50 000 евро, а впоследствие още 125 000 евро, които били дадени на Г. Д.. Последният обещал да ползва парите за срок от 1 година и да направи отчет какво се е получило като резултат. Д. не можал да изпълни уговорката и вариантите за строителство в желаните райони не се осъществили, но не връщал парите, а само незначителни суми, доколкото било известно на М.. Това довело до напрежение в отношенията му с П.. В крайна сметка, за да не изгуби парите си, П. се съгласил да закупи апартамент в блока на Г. Д., но доколкото знаел М., П. не останал доволен от предложените му условия и се отказал, получило се и някакво разминаване в парите, оставащи да бъдат възстановени. Накрая двамата стигнали до единомислие. След смъртта на Д. децата му отказали да заплатят остатъка от дължими суми за доставени на „А.-ГД“ ЕООД метални профили и фасадни термopanели, което застрашило дейността на дружеството на М. и последният бил принуден да потърси правата си по съдебен път. Разказва и за случай относно имот в с. Петърч във връзка с изпълнението на

договор, сключен с Н.Д.. В крайна сметка била разрушена сграда – собственост на дружеството на М., за което също щели да потърсят правата си по съдебен път, като дължими били и суми за ел. енергия за обекта в с. Петърч, за които още приживе на Д. била изпратена рекаптулация, а наследниците отказали да заплатят. Заявил е още, че във връзка с други отношения на М. с наследниците и отказът им да поемат пасивите на наследството имало заведени 9 дела по искове по оспорени заповеди за изпълнение пред СРС, по които Д. не оспорвали истинността на записите на заповед.

Съгласно заключението на ССЕ, прието в първоинстанционното производство, в счетоводството на „А.-ГД“ ЕООД няма осчетоводявани суми, получени от М.М. през 2015 г. и 2016 г., както и няма осчетоводени суми в периода 2011 г. - 2012 г., получени от М.М. и няма отразени суми за получени заеми от него. Съгласно предоставената от НАП информация, ищецът е подал в НАП данъчни декларации по чл. 50 ЗДДФЛ за данъчни 2015 г., 2016 г. и 2017 г., в които няма данни за предоставени заеми на „А.-ГД“ ЕООД.

На зададените му по реда на чл. 176 ГПК въпроси ищецът отговаря, че не е предоставял заем на дружеството „А.-ГД“ ЕООД, няма сключен писмен договор с това дружество във връзка с процесния запис на заповед; Не знае да е сключван договор за заем между „А.-ГД“ ЕООД и Н.П.; Не е получавал суми от Г. Д., предназначени за заплащане на вноски по договор за заем на Н.П., не е предавал такива суми на Н.П. за заплащане на заем на „А.-ГД“ ЕООД и не е получавал лихвата по заема; Запознал Н.П. с Г. Д.; Осъществявани били няколко срещи между ищеца, Н. П. и Г. Д., но не говорили за предоставяне на заем. Г. Д. се стремял да привлече инвеститори по всякакъв начин, предлагал всякакви варианти, било за разпределение на квадратура, било за получаване на дивиденди. Получил е имейл кореспонденцията, приложена към отговора на исковата молба от ответниците, но на друг имейл адрес. Не е изпращал отказ да получава електронни съобщения от кореспонденцията на Д. и П..

Показанията на свидетеля Н.Л. П., с които ответниците се искали да докажат наличието на твърдяното от тях каузално правоотношение – договор за заем за 200 000 евро, и погасяване на задълженията по него, са

недопустими съгласно чл. 164, ал. 1, т. 3 и т. 4 ГПК, а не е налице и хипотезата на чл. 164, ал. 2 ГПК, доколкото насрещната страна изрично се е противопоставила на искането за допускане на свидетеля. Поради това тези показания не следва да се обсъждат и да се вземат предвид от въззивния съд при формиране на изводите му.

От правна страна: Съгласно разясненията, дадени с т. 17 на Тълкувателно решение № 4/18.06.2014 г. по тълк.д. № 4/2013 г., ОСГТК на ВКС, предмет на делото при предявен установителен иск по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК в хипотезата на издадена заповед за изпълнение по чл. 417, т. 9 ГПК е съществуване на вземането, основано на записа на заповед. При въведени от страните твърдения или възражения, основани на конкретно каузално правоотношение, по повод или във връзка с което е издаден записът на заповед, на изследване подлежи и каузалното правоотношение. В производството по установителния иск, предявен по реда чл. 422, ал. 1 ГПК, ищецът - кредитор доказва вземането си, основано на менителничния ефект - съществуването на редовен от външна страна запис на заповед, подлежащ на изпълнение. При въведени твърдения или възражения, основани на конкретно каузално правоотношение, по повод или във връзка с което е издаден записът на заповед, всяка от страните доказва фактите, на които са основани твърденията и възраженията и са обуславящи за претендираното, съответно отричаното право - за съществуването, респ. несъществуването на вземането по записа на заповед.

Записът на заповед е ценна книга, материализираща права, и доказателство за вземането. Вземането по запис на заповед произтича от абстрактна сделка, на която основанието е извън съдържанието на документа. При редовен от външна страна менителничен ефект и направено общо оспорване на вземането от ответника, ищецът не е длъжен да сочи основание на поетото от издателя задължение за плащане и да доказва възникването и съществуването на вземане по каузално правоотношение между него като поемател и длъжника-издател, по повод или във връзка с което е издаден записът на заповед.

С въвеждането на твърдения или възражения от поемателя или от издателя за наличието на каузално правоотношение, по повод или във връзка с което е издаден редовният запис на заповед, се разкрива основанието на

поетото задължение за плащане или обезпечителния характер на ценната книга. В тази хипотеза в производството по [чл. 422 ГПК](#) на изследване подлежи и каузалното правоотношение, доколкото възраженията, основани на това правоотношение, биха имали за последица погасяване на вземането по записа на заповед.

По правилото на [чл. 154, ал. 1 ГПК](#) за разпределение на доказателствената тежест всяка от страните доказва фактите, на които основава твърденията и възраженията си, и които са обуславящи за претендираното, съответно отричаното право - за съществуването, респ. несъществуването на вземането по записа на заповед.

При липса на спор между страните относно наличието на конкретно каузално правоотношение, чието изпълнение е обезпечено с издадения запис на заповед, съдът разглежда заявените от ответника - длъжник релативни възражения, като например за невъзникване на вземането, за погасяването му или за недействителност на основанията по каузалното правоотношение.

Ако страните спорят относно конкретното каузално правоотношение и връзката му с издадената ценна книга, като сочат различни каузални правоотношения, по повод или връзка с които е издаден записът на заповед, съдът обсъжда в мотивите на решението този въпрос. При доказана връзка между записа на заповед и конкретно каузално правоотношение, независимо от коя страна е въведено в делото, съдът разглежда заявените от длъжника релативни възражения, относими към погасяване на вземането по издадения запис на заповед.

При въведено твърдение на ищеца с исковата молба по [чл. 422 ГПК](#), че вземането му по издадената заповед за изпълнение произтича от конкретно каузално правоотношение, изпълнението по което е било обезпечено с издадения запис на заповед, не се променя предметът на делото. Ищецът - кредитор сочи обезпечителната функция на записа на заповед спрямо каузалното правоотношение, като доказва вземането си, основано на менителничния ефект. При заявени релативни възражения от ответника се прилагат посочените правила за разпределение на доказателствената тежест.

Налице е трайна практика на ВКС, постановена след приемане на тълкувателното решение, обективизирана в решение № 248 от 23.01.2015 г. по т. д. № 3437/2013 г., I ТО и решение № 20 от 19.06.2018 г. по т. д. № 1151/2017

г., I TO, решение № 38 от 07.04.2015 г. по т. д. № 1008/2014 г., I TO, решение № 218 от 21.01.2019 г. по т. д. № 304/2018 г., I TO, определение № 143 от 12.02.2016 г. по т. д. № 1869/2015 г., I TO (в което е цитирана и друга практика), съгласно която при пряк менителничен иск ищецът носи тежестта да установи само редовен от външна страна запис на заповед. Интерес, но не и задължение, от установяване на каузална причина за издаване записа на заповед, ищецът би имал само с цел преодоляване защитата на ответника, в случай че същият би твърдял и доказвал различна от действителната каузална причина за издаване на менителничния ефект. За посочването на кауза, но недоказването ѝ, ищецът не би могъл да се санкционира с отхвърляне на иска, основан на абстрактната правна сделка. Недоказването и от двете страни на поддържаните от тях различни конкретни каузални правоотношения, съответно на връзката им със записа на заповед, няма за последица погасяване, респ. несъществуване на вземането по менителничния ефект, тъй като при неоснователност на релативното възражение на ответника ищецът не дължи доказване на възникване/съществуване на каузално правоотношение, по повод на което е издадена ценната книга, така както не дължи установяването му в хипотеза на липса на относително възражение на длъжника. В същия смисъл е и решение № 100 от 06.10.2020 г. по т. д. № 2133/2019 г., I TO на ВКС, съгласно което при редовен запис на заповед и недоказани от ответника абсолютни, респ. относителни възражения за несъществуване на спорното вземане, предявеният по реда на [чл. 422 ГПК](#) установителен иск подлежи на уважаване, тъй като ищецът носи тежестта да установи само редовен от външна страна запис на заповед.

В случая представените записи на заповед от 27.03.2015 г. и от 08.04.2015 г. съдържат всички задължителни реквизити по [чл. 535 ТЗ](#) и представляват редовни от външна страна менителнични ефекти. Възражението на ответниците, че записите на заповед не са предявени на посочените в тях дати, е недоказано. Следва да се посочи и че дали записът на заповед е предявен на посочената в него дата е ирелевантно за неговата действителност. Съгласно дадените в т. 3 на Тълкувателно решение № 1/28.12.2005 г. по т.д. № 1/2004 г. на ОСГТК на ВКС разяснения, предявяването по своята правна природа представлява покана за изпълнение на менителничното задължение. Предявяването на записа на заповед за плащане поставя длъжника в забава и представлява необходимото

кредиторово съдействие за изпълнение на задължението, но не се отразява върху възможността да бъде ангажирана отговорността на издателя на записа на заповед и неговия авалист (арг. и от чл. 514, ал. 1 ТЗ, съгласно който непредявяването на менителничния ефект за плащане в определените за това срокове води до загубване на правата по ефекта по отношение на регресно отговорните лица - джирантите и техните авалисти).

С исковата молба и в хода на делото ищецът не е въвел в процеса каузално правоотношение, във връзка с което са издадени записите на заповед. Такова е въведено от ответниците, които твърдят да са издали/авалирали процесните записи на заповед заедно с още 10 записа на заповед като обезпечение за задълженията по договор за заем от 2011 г. за сумата 200 000 евро, сключен между Н.П. и „А.-ГД“ ЕООД, по който договор ищецът бил посредник и гарант, като впоследствие поискал подписване договор за заем и на 12 бр. записи на заповед, за да не носи отговорност за дълга на „А.-ГД“ ЕООД пред П..

По заявените относителни възражения от ответниците авалисти:

Съгласно трайната практика на ВКС, за разлика от поръчителството по гражданското право, менителничното поръчителство (авала) е уредено в чл. 483 ТЗ – чл. 485 ТЗ като самостоятелно (неакцесорно) от главното задължение. Единственото изключение от този принцип на самостоятелност на авала е предвиден в чл. 485, ал. 2 in fine ТЗ, според който липсата на редовен от външна страна менителничен ефект е основание за недействителност и на задължението на авалиста. Това произтича от обстоятелството, че за разлика от поръчителството в гражданското право, при авала един и същ документ материализира волеизявленията, които пораждат и обезпеченото, и обезпечаващото задължение. Поради това недостатъците във формата са едновременно основание за недействителност и на едното, и на другото задължение. Поради самостоятелния, неакцесорен характер на задължението на менителничния поръчител, същият не може да противопоставя на приносителя на менителничния ефект възраженията, които би могъл да му противопостави самият хонорат - както абсолютните възражения за недействителност на ефекта (с изключение на възражението относно формата), така и неговите лични (относителни) възражения, произтичащи от каузалното правоотношение. Това следва от изричната

разпоредба на чл. 585, ал. 2 ТЗ, според която задължението на авалиста е действително и когато задължението, за което е дадено, е недействително поради каквато и да било причина, освен поради недостатък във формата. От страна на авалиста са допустими всякакви възражения (в т.ч. и лични) във връзка с каузалното правоотношение на хонората и приносителя единствено когато авалистът също е страна по него. Когато обаче страни по каузалното правоотношение са само приносителят и хонората, свързаните с него относителни възражения на хонората могат да бъдат противопоставени от авалиста на приносителя само ако последният е недобросъвестен или е извършил злоупотреба с право - извод, който произтича от систематичното тълкуване на разпоредбите на чл. 8 ЗЗД, чл. 63, ал. 1 ЗЗД, чл. 289, чл. 465 и чл. 485, ал. 2 ТЗ. Съобразно правилата за разпределение на доказателствената тежест в процеса (чл. 154 ГПК), злоупотребата с право и недобросъвестността на приносителя, разбрана като знание за наличието на относителни възражения по каузалното правоотношение с хонората, подлежи на изрично доказване от авалиста (така решение № 120/30.07.2010 г. по т.д. № 988/2009 г. на ВКС, II ТО; решение № 17/21.04.2011 г. по т.д. № 213/2010 г. на ВКС, II ТО; решение № 5/09.02.2010 г. по т.д. № 268/2009 г. на ВКС, II ТО, решение № 17 от 21.04.2011 г. по т.д. № 213/2010 г., II ТО на ВКС и др.).

В случая не се твърди авалистите да са страна по заявеното от ответниците каузално правоотношение, твърди се страни по последното да са трето за делото лице, поемателят и издателят на ценната книга „А.-ГД“ ЕООД. С отговора на исковата молба ответниците - авалисти не са твърдели недобросъвестност и злоупотреба с право от ищеца-поемател, поради което възраженията им, произтичащи от заявеното каузално правоотношение, не подлежат на обсъждане.

По относителните възражения на издателя на запис на заповед „А.-ГД“ ЕООД:

При доказателствена тежест за ответника – издател съобразно чл. 154, ал. 1 ГПК, по делото не е установено при условията на пълно доказване твърдяното каузално правоотношение по договор за заем от 2011 г., по който ищецът бил посредник и гарант. От обсъдените по-горе писмени доказателства се установи, че в периода 2011 – 2017 г. между физическото лице Г. Д. и трето за делото лице - Н.П., е имало финансови отношения, най-

вероятно по договор за заем, като не се установява какви са били условията по този договор – каква сума е предоставена, при каква лихва и при какви други условия. Не се установяват твърденията, че ищецът М.М. бил гарант по такъв договор, че получавал част от договорната лихва по заема, че впоследствие с него бил сключен договор за заем с цел обезпечаването на М. срещу евентуално неизпълнение по договора за заем с третото лице. Не са ангажирани никакви доказателства, от които да се направи извод, че процесните записи на заповед с поемател М.М. обезпечават изпълнението на задължения по твърдения договор за заем. Не са налице и предпоставките на чл. 176, ал. 3 ГПК, тъй като ищецът нито е отказал да отговори на поставените му въпроси, нито е дал неясни или уклончиви отговори. Освен това зададените му въпроси са били във връзка с твърдения от ответниците договор, сключен с дружеството „А.-ГД“ ЕООД, а не както за първи път в жалбата се поддържа – с физическото лице Г. Д.. Дори да се приеме въз основа на приетата имейл кореспонденция, че ищецът е предавал суми от Д. на П., от това по никакъв начин не може да бъде направен извод, че същият е бил „посредник и гарант“ по договор за заем с П., че е получавал (някакъв) процент от лихвата, още по-малко – че е налице връзка между издадените в полза на ищеца записи на заповед и твърдяното каузално правоотношение.

А след като не е доказана връзка между издадените в полза на ищеца записи на заповед и твърдяното каузално правоотношение, съдът не следва да обсъжда възражението за погасяване на задълженията по каузалното правоотношение, тъй като дори погасяване да е било налице, това не би могло да обуслови извод за погасяване на вземането по процесните менителнични ефекти.

По изложените съображения въззивният съд намира, че предявените обективно кумулативно и субективно пасивно съединени искове с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК вр. чл. 535 ТЗ са основателни. Предвид съвпадението на крайните изводи на двете инстанции, атакуваното решение следва да бъде потвърдено.

При този изход и изричната претенция, разноски за настоящата инстанция се следват на въззиваемия. Доказано направените такива са в размер на 2 720 лв. - адвокатско възнаграждение, което е заплатено в брой съгласно удостовереното в представения договор за правна защита и

съдействие от 07.09.2021 г.

Съобразявайки разясненията, дадени с Тълкувателно решение № 3 от 23.02.2022 г. по тълк. д. № 3/2019 г., ОСГТК на ВКС, обстоятелството, че искът по чл. 535 ТЗ се отнася до абсолютна търговска сделка по смисъла на чл. 1, ал. 1 ТЗ, че издателят на ценната книга е търговец, а поемателят и авалистите нямат качеството „потребител“ по твърдяното каузално правоотношение, както и съобразявайки практиката на ВКС, обективизирана в определение № 121 от 18.03.2022 г. по гр.д. № 3925/2021 г. на ВКС, III ГО, определение № 189/17.05.2022 г. по гр.д. № 1508/2022 г. на ВКС, III ГО и др., въззивният съд намира, че делото е търговско, и предвид цената на всеки от исковите от по 13 690.81 лв., настоящото въззивно решение не подлежи на касационно обжалване - чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 20077503 от 25.03.2021 г., постановено по гр.д. № 11642/2019 г. на Софийски районен съд, 47 състав.

ОСЪЖДА „А. – ГД“ ЕООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „*****, СВ. Н. Д., ЕГН *****, гр. София, ул. „*****, Н.Г. Д., ЕГН *****, гр. София, ул. „***** и Н. Г. Д., ЕГН *****, гр. София, ул. „*****, **да заплатят** на М. СТ. М., ЕГН *****, гр. София, бул. „***** на основание чл. 78 ГПК сумата **2 720 лв.** (две хиляди седемстотин и двадесет лева), представляваща разноски за въззивното производство.

Решението е окончателно и не подлежи на касационно обжалване, съгласно чл. 280, ал. 3 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____